

**Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 19 hallituksen esityksestä
Liettuan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevan
sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä**

Eduskunta on 25 päivänä syyskuuta 1992 lähettänyt ulkoasiainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 163.

Valiokunnassa on ollut kuultavana toimistopäällikkö Kari Mitrunen ulkoasiainministeriöstä ja kauppapoliittinen asiamies Ville Kopra Teollisuuden Keskusliitosta.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Liettuan kanssa kesäkuussa 1992 tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen. Sopimuksella pyritään laajentamaan ja syventämään Suomen ja Liettuan välistä taloudellista, teollista ja teknistä yhteistyötä pitkällä aikavälillä sekä luomaan edellytykset sopimuspuolten kansalaisten ja yhtiöiden sijoituksille sekä yhtiöiden etabloitumiselle toisessa sopimusvaltiossa. Sopimuksessa tunnustetaan lisäksi tarve suojella sijoituksia samoin kuin lisätä niiden liikkuvuutta ja yksittäisten liiketoimien käynnistymistä.

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin sopimusvaltioiden hallitukset ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä lainsäädännössään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

Liettuan itsenäistyttyä sen ja Suomen välillä sovittiin, ettei maiden välisen kaupallis-taloudellisen yhteistyön harjoittaminen Suomen ja entisen Neuvostoliiton välisen, 21 päivänä elokuuta 1991 voimaan tulleen sijoitusten edistämistä ja molemminpuolista suojelua (SopS 57—58/91) koskeneen sopimuksen pohjalta valtioseuraanon perusteella ollut tarkoituksenmukaista, ja päätettiin neuvotella uusi sopimus.

Sopimus allekirjoitettiin Vilnassa 12 päivänä kesäkuuta 1992. Allekirjoituksen yhteydessä vaihdettiin sopimuksen 6 artiklan 1 kappaletta koskeva nootti, jonka mukaan Liettuan hallitus

ei voi transitiovaiheen aikana taata paikallisen valuutan vapaasti ja välittömästi tapahtuvaa siirtämistä vaihdettavina valuuttoina Liettuan keskuspankin välityksellä. Liettuan hallitus pyrkii kuitenkin auttamaan ulkomaisia investoijia suorittamaan sanotut siirrot liikepankkien välityksellä.

Sopimuksen määräykset tarjoavat suomalaisille sijoituksille suosituimmuusaseman, mahdollistavat voittojen ja pääoman kotiutuksen, antavat suojan kansallistamista vastaan sekä määrittelevät riitojen selvittelymekanismin. Sopimus tarjoaa suotuisat edellytykset suomalaisten sijoitusten lisäämiselle Liettuan tasavallassa.

Sopimuksen mukaan kumpikin sopimuspuoli turvaa omien lakiansa ja määräystensä sallimissa rajoissa toisen sopimuspuolen sijoittajille kohtuullisen ja oikeudenmukaisen kohtelun kaikissa tilanteissa. Kummankaan sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueella tekemiin sijoituksiin tai niiden tuottoon ei saa soveltaa epäedullisempaa kohtelua kuin on myönnetty kolmansien maiden yritysten tai kansalaisten tekemille sijoituksille.

Sopimuksen mukaiset sijoitukset saavat suojelua toisen sopimuspuolen alueella tämän sopimuspuolen asianomaisten oikeussääntöjen mukaisesti. Sopimuksella taataan myös sijoittajan oikeus palauttaa kotimaahansa sijoituksesta saadut voitot sekä omaisuuden myynnistä saatavat tulot.

Kumpikin sopimuspuoli voi pakkolunastaa, kansallistaa tai muutoin ottaa haltuun toisen sopimusmaan sijoittajien tekemät sijoitukset ainoastaan, mikäli toimenpiteisiin ryhdytään yleisen edun vuoksi ja asianmukaisin laillisin menettelyin kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Toimenpiteisiin liittyvät määräykset nopean, riittävän ja tehokkaan korvauksen suorittamisesta. Kummankin sopimuspuolen sijoittajia, joille koituu vahinkoa sijoitustensa menetyksistä toisen sopimuspuolen alueella, kohdellaan näistä

menetyksistä aiheutuvien korvausten, hyvitysten tai muiden suoritusten osalta yhtä edullisesti kuin kolmannen valtion kansalaisia tai yhtiöitä.

Mikäli sijoittajan ja toisen sopimuspuolen välillä tai sopimuspuolten välillä syntyy sijoituksia koskevia riitoja, on sopimuksessa määräykset noudatettavasta välimies- ja muusta menettelystä.

Sopimuksen 4, 5 ja 8 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, minkä vuoksi eduskunnan suostumus on näiltä osin tarpeen.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1992

että Eduskunta hyväksyisi ne Vilnassa 12 päivänä kesäkuuta 1992 Suomen tasavallan hallituksen ja Liettuan tasavallan hallituksen välillä sijoitusten edistämisestä ja suojelusta tehdyn sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Paasio sekä jäsenet Aittoniemi, Jaakonsaari, Kalliomäki,

Kemppainen, Korkeaoja, Kuuskoski, Kääriäinen, Laurila, Miettinen, Ollila ja Wahlström.